

శ్రీః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీమాన్ వేంకటనాథార్యః కవితార్కికకేసరీ ।

వేదాంతాచార్యవర్యో మే సన్నిధత్తాం సదా హృది ॥

శ్రీమద్వాల్మీకీయరామాయణం

॥ సుందరకాండం ॥

త్రిషష్టితమః సర్గః

This document has been prepared by*

Sunder Kidambi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan of śrīraṅgam

*This was typeset using L^AT_EX, skt, Itrans, and the **Tikanna** font.

శ్రీః
శ్రీసీతారామాభ్యాం నమః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
॥ సుందరకాండం ॥
త్రిషష్టితమః సర్గః

దధిముఖాన్మధువనవిధ్వంసవార్తామాకర్ణ్య సుగ్రీవస్య హనుమదాదీనాం
సాఫల్యవిషయేనుమానం

తతో మూర్ధ్నా నిపతితం వానరం వానరర్షభః |
దృష్టైవోద్విగ్నహృదయో వాక్యమేతదువాచ హా || 5.63.1 ||

ఉత్తిష్టోత్తిష్ట కస్మాత్ త్వం పాదయోః పతితో మమ |
అభయం తే ప్రదాస్యామి సత్యమేవాభిధీయతాం || 5.63.2 ||

కిం సంభ్రమాద్ధితం కృత్స్నం బ్రూహి యద్ వక్తుమర్హసి |
కచ్ఛిన్మధువనే స్వస్తి శ్రోతుమిచ్ఛామి వానర || 5.63.3 ||

స సమాశ్వాసితస్తేన సుగ్రీవేణ మహాత్మనా |
ఉత్థాయ స మహాప్రాణ్ణో వాక్యం దధిముఖోబ్రవీత్ || 5.63.4 ||

నైవర్క్షరజసా రాజన్ న త్వయా నా చ వాలినా |
వనం నిస్సృష్టపూర్వం తే నాశితం తత్తు వానరైః || 5.63.5 ||

న్యవారయమహం సర్వాన్ సహైభిర్వనచారిభిః |
అచింతయిత్వా మాం హృష్టా భక్షయంతి పిబంతి చ || 5.63.6 ||

ఏభిః ప్రధర్షణాయాం చ వారితం వనపాలకైః |
మామప్యచింతయన్ దేవ భక్షయంతి వనౌకసః || 5.63.7 ||

శిష్టమత్రాపవిధ్యంతి భక్షయంతి తథాపరే |
నివార్యమాణాస్తే సర్వే భ్రుకుటిం దర్శయంతి హి || 5.63.8 ||

ఇమే హి సంరబ్ధతరాస్తదా తైః సంప్రధర్షితాః |
నివార్యంతే వనాత్ తస్మాత్ క్రుద్ధైర్వానరపుంగవైః || 5.63.9 ||

త తస్త్వైర్బహుభిర్వీరైర్వానరైర్వానరర్షభాః |
సంరక్తనయనైః క్రోధాద్ధరయః సంప్రధర్షితాః || 5.63.10 ||

పాణిభిర్నిహతాః కేచిత్ కేచిజ్జానుభిరాహతాః |
ప్రకృష్టాశ్చ తదా కామం దేవమార్గం చ దర్శితాః || 5.63.11 ||

ఏవమేతే హతాః శూరాస్త్వయి తిష్ఠతి భర్తరి |
కృత్స్నం మధువనం చైవ ప్రకామం తైశ్చ భక్ష్యతే || 5.63.12 ||

ఏవం విజ్ఞాప్యమానం తం సుగ్రీవం వానరర్షభం |
అపృచ్ఛత్ తం మహాప్రాఙ్ఞో లక్ష్మణః పరవీరహా || 5.63.13 ||

కిమయం వానరో రాజన్ వనపః ప్రత్యుపస్థితః |
కిం చార్థమభినిర్దిశ్య దుఃఖితో వాక్యమబ్రవీత్ || 5.63.14 ||

ఏవముక్తస్తు సుగ్రీవో లక్ష్మణేన మహాత్మనా |
లక్ష్మణం ప్రత్యువాచేదం వాక్యం వాక్యవిశారదః || 5.63.15 ||

ఆర్య లక్ష్మణ సంప్రాహ వీరో దధిముఖః కపిః |
అంగదప్రముఖైర్వీరైర్భక్షితం మధు వానరైః || 5.63.16 ||

నైషామకృతకార్యానామీదృశః స్యాద్ వ్యతిక్రమః |
వనం యదభిపన్నాస్తే సాధితం కర్మ తద్ ధ్రువం || 5.63.17 ||

వారయంతో భృశం ప్రాప్తాః పాలా జానుభిరాహతాః |
తథా న గణితశ్చాయం కపిర్దధిముఖో బలీ || 5.63.18 ||

పతిర్మమ వనస్యాయమస్మాభిః స్థాపితః స్వయం |
దృష్టా దేవీ న సందేహో న చాన్యేన హనూమతా || 5.63.19 ||

న హ్యన్యః సాధనే హేతుః కర్మణోఽస్య హనూమతః |
కార్యసిద్ధిర్హనుమతి మతిశ్చ హరిపుంగవే || 5.63.20 ||

వ్యవసాయశ్చ వీర్యం చ శ్రుతం చాపి ప్రతిష్ఠితం |
జాంబవాన్ యత్ర నేతా స్యాదంగదశ్చ మహాబలః || 5.63.21 ||

హనూమాంశ్చాప్యధిష్ఠాతా న తత్ర గతిరన్యథా |
అంగదప్రముఖైర్వీర్వైర్హతం మధువనం కిల || 5.63.22 ||

విచిత్ర్య దక్షిణామాశామాగత్వైర్హరిపుంగవైః |
ఆగత్వైశ్చాప్రధృష్యం తద్ధతం మధువనం హి తైః || 5.63.23 ||

ధర్షితం చ వనం కృత్స్నముపయుక్తం తు వానరైః |
పాతితా వనపాలాస్తే తదా జానుభిరాహతాః || 5.63.24 ||

ఏతదర్థమయం ప్రాప్తో వక్తుం మధురవారిహ |
నామ్నా దధిముఖో నామ హరిః ప్రఖ్యాతవిక్రమః || 5.63.25 ||

దృష్టా సీతా మహాబాహో సౌమిత్రే పశ్య తత్త్వతః |
అభిగమ్య యథా సర్వే పిబంతి మధు వానరాః || 5.63.26 ||

న చాప్యదృష్ట్యా వైదేహీం విశ్రుతాః పురుషర్షభ |
వనం దత్తవరం దివ్యం ధర్షయేయుర్వనౌకసః || 5.63.27 ||

తతః ప్రహృష్టో ధర్మాత్మా లక్ష్మణః సహరాఘవః |
శ్రుత్వా కర్ణసుఖాం వాణీం సుగ్రీవవదనాచ్ఛృతాం || 5.63.28 ||

ప్రాహృష్యత భృశం రామో లక్ష్మణశ్చ మహాయశాః |
శ్రుత్వా దధిముఖస్యైవం సుగ్రీవస్తు ప్రహృష్య చ || 5.63.29 ||

వనపాలం పునర్వాక్యం సుగ్రీవః ప్రత్యభాషత |
ప్రీతోఽస్మి సోఽహం యుద్ధక్తం వనం తైః కృతకర్మభిః || 5.63.30 ||

ధర్షితం మర్షణీయం చ చేష్టితం కృతకర్మణాం |
గచ్ఛ శీఘ్రం మధువనం సంరక్షస్వ త్వమేవ హి |
శీఘ్రం ప్రేషయ సర్వాంస్తాన్ హనూమత్ప్రముఖాన్ కపీన్ || 5.63.31 ||

ఇచ్ఛామి శీఘ్రం హనుమత్ప్రధానాన్
శాఖామృగాంస్తాన్ మృగరాజదర్షాన్ |
ప్రప్టుం కృతార్థాన్ సహ రాఘవాభ్యాం
శ్రోతుం చ సీతాధిగమే ప్రయత్నం || 5.63.32 ||

ప్రీతిస్ఫీతాక్షౌ సంప్రహృష్టౌ కుమారౌ
దృష్ట్వా సిద్ధార్థౌ వానరాణాం చ రాజా |
అంగైః ప్రహృష్టైః కార్యసిద్ధిం విదిత్వా
బాహ్వోర్వాసన్నామతిమాత్రం ననంద || 5.63.33 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే సుందరకాండే త్రిషష్టితమః సర్గః ||